

DOKUMENT IDENTIFIKACIJE INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

**Ustanovitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom
spodbujanja kmetijstva na programskem območju**

Establishment and operation of "sample farms" with the aim of promoting agriculture
in the program area

Verzija 01

Lendava, oktobra 2021

Investitor in naročnik:

Investicija:

Ustanovitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju v okviru Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021- 2024 (dolgi naziv)

Vrsta dokumenta:

Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP)

Številka projekta:

2021/VK-1/A

Datum:

Oktober 2021

Izdelovalec dokumenta:

Odgovorni vodja projekta:

Bači Zsuzsanna, podpredsednica PMSNS

Dokument izdelali:

mag. Anton Balažek, mag. Damijan Jerič, prof. Peter Gabrielčič, strokovne službe Minte doo in PMSNS

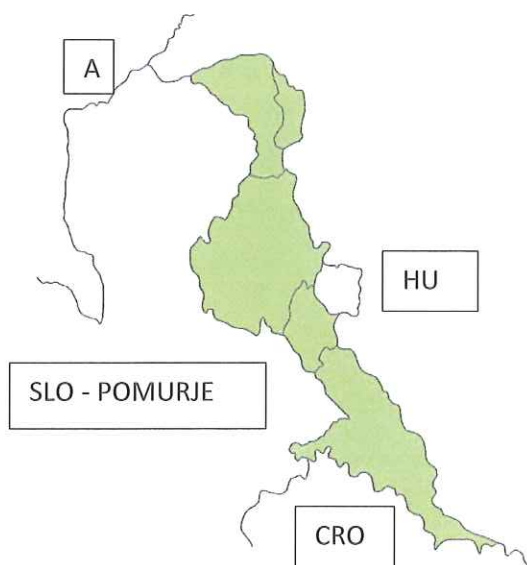
1. UVODNA POJASNILA	3
1.1. Uvodna pojasnila s prikazom problematike	3
2. Predstavitev investitorja	6
3. ANALIZA STANJA IN RAZLOGI ZA INVESTICIJSKO NAMERO	7
3.1. Prikaz obstoječega stanja	7
3.1.1. Obseg zemljišč v uporabi	8
3.1.2. Struktura kmetijskih gospodarstev	9
3.1.3. Vključenost kmetijskih gospodarstev v ukrepe razvoja podeželja	10
3.1.4. Raba kmetijskih zemljišč	12
3.1.5. Povzetek stanja.....	13
3.2. Razlogi za investicijsko namero.....	15
4. RAZVOJNE MOŽNOSTI IN CILJI INVESTICIJE	17
4.1. Namen in cilji investicijskega projekta	17
4.2. Usklajenost z razvojnimi strategijami in politikami	18
5. PREDSTAVITEV VARIANT	19
5.1. Varianta brez investicije	19
5.2. Varianta z investicijo	19
6. INVESTICIJA IN INVESTICIJSKI STROŠKI	20
6.1. Opredelitev investicije	20
6.2. Ocena investicijskih stroškov	20
7. OPREDELITEV TEMELJNIH PRVIN INVESTICIJE	21
7.1. Strokovne podlage za pripravo DIIP	21
7.2. Lokacijski podatki in obravnavano območje posega	21
7.3. Okvirni obseg ter specifikacija investicijskih stroškov in virov financiranja	27
7.3.1. Terminski plan izvedbe	27
7.3.2. Dinamika in viri financiranja	30
7.4. Varstvo okolja	32
7.5. Kadri in organizacija	33
7.6. Pričakovana stopnja izrabe zmogljivosti	33
8. OCENA UPRAVIČENOSTI PROJEKTA	34

1. UVODNA POJASNILA

1.1. Uvodna pojasnila s prikazom problematike

Programsko območje je narodnostno mešano območje v Pomurju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti in na katerem veljajo predpisi s področja uresničevanja narodnostnih pravic v Republiki Sloveniji (dvojezičnost v vsakdanjem življenju, vzgoji in izobraževanju, upravnih postopkih...). Izvajanje programa se nanaša na občine s statusom dvojezičnosti in naselja znotraj teh občin, ki so opredeljena, kot narodnostno mešana:

- Občina Dobrovnik: Dobrovnik/-Dobronak in Žitkovci/-Zsitkóc,
- Občina Hodoš: Hodoš/-Hodos in Krplivnik/-Kapornak,
- Občina Moravske Toplice: Čikečka vas/-Csekefa, Motvarjevci/-Szentlászló, Pordašinci/-Kisfalu, Prosenjakovci/-Pártosfalva, Središče/-Szerdahely,
- Občina Lendava: Banuta/-Bánuta, Čentiba/-Csente, Dolga vas/-Hosszúfalu, Dolgovaške gorice/-Hosszúfaluhegy, Dolina pri Lendavi/-Völgyifalu, Dolnji Lakoš/-Alsólakos, Gaberje/-Gyertyános, Genterovci/-Göntérháza, Gornji Lakoš/-Felsőlakos, Kamovci/-Kámaháza, Kapca/-Kapca, Kot/-Kót, Lendava/-Lendva, Lendavske gorice/-Lendavahegy, Mostje/-Hidvég, Petišovci/-Petesháza, Pince/-Pince, Pince Marof/-Pincemajor, Radmožanci/-Radamos, Trimlini/-Hármasmalom, ter
- Občina Šalovci: Domanjševci/-Domonkosfa.

Vir: Razvojni program narodnostno mešanega območja v Pomurju

V programsko območje so vključene občine Hodoš, Šalovci, Moravske Toplice, Dobrovnik in Lendava. V posameznih občinah delujejo tudi občinske samoupravne narodne skupnosti. Na podlagi popisa prebivalstva iz leta 2002 je 80 % pripadnikov madžarske narodnosti v Sloveniji živelo na tem območju.

Demografski problemi in brezposelnost:

Občina	Površina v km ²	Št. prebiv.	Poseljenost št./km ²	Prirast (nar.+pris.)	% zaposlenih med aktiv. preb.	št. brezpos. (maj 2021)
Lendava- Lendva	123	10.410	86	+5 %	59 %	605
Moravske Toplice	145	5.810	40	-2,6 %	60 %	226
Dobrovnik- Dobronak	31	1.290	42	-5,4 %	54 %	70
Šalovci	58	1.400	24	-12,9 %	52 %	40
Hodoš- Hodos	18	360	20	-22,3 %	38 %	16
Skupaj:	375	19.270	51			957

Vir: Razvojni program »mikroregije«

Na programskem območju so izraziti demografski problemi in relativno visoka stopnja brezposelnosti. Madžarska narodna skupnost je močno vezana na kmetijske dejavnosti in tradicionalen način kmetovanja. Pomembno je, da se ta vez ohrani, način kmetovanja pa posodobi, da bi krepil gospodarsko osnovo in prispeval k ohranitvi poseljenosti tega območja.

Območje petih občin v katerih živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti se nahaja na površini 373 km², kar znaša 28 % celotnega območja Pomurja. Med občinami je največja občina Moravske Toplice (145 km²), sledi občina Lendava (121 km²), občina Šalovci (58 km²), občina Dobrovnik (31 km²) in občina Hodoš (18 km²). Okrog polovico teh površina so zemljišča v uporabi. V tabeli 1 so prikazani podatki o vrstah zemljišč v uporabi, ki so bili evidentirani v okviru popisa kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010 po občinah in skupno za Pomurje.

Med analiziranimi občinami vidimo da sta občini Lendava in Dobrovnik tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi in malim deležem gozda. Na drugi strani pa so občine Moravske toplice, Hodoš in Šalovci, ki so bolj gričevnate in imajo tudi večji delež gozda v strukturi *zemljišč*. Struktura zemljišč za pet občin skupaj pa je podobna kot za celotno Pomurje.

Zaradi kmetijstva, ki je bilo v preteklosti glavna in prevladujoča gospodarska dejavnost, je Pomurje imelo in še vedno ima pretežno agrarni značaj. Od njega se preživlja razmeroma velik delež ruralnega prebivalstva, ki hkrati s kmetijsko pridelavo in zagotavljanjem visoke ravni obdelanosti kmetijskih zemljišč opravlja tudi pomembno nalogo ohranjanja naravne in kulturne pokrajine, ohranjanja naravne in kulturne dediščine in razmeroma goste poseljenosti podeželskih območij regije.

2. PREDSTAVITEV INVESTITORJA

Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS)

Projekt »Ustanovitve in delovanja vzorčne kmetije« izvaja Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (v nadaljevanju: PMSNS) kot osrednja organizacija avtohtone madžarske narodne skupnosti v Prekmurju, ki opravlja samoupravne, interesne in druge politične dejavnosti ter naloge. Pristojnosti PMSNS se nanašajo predvsem na univerzalne naloge pomurskega madžarskega, regionalnega in državnega značaja.

V skladu z Zakonom o samoupravnih narodnih skupnostih (Uradni list RS, št. 65/94 in 71/17 – ZFO[1]1C, v nadaljnjem besedilu ZSNS) je vloga in poslanstvo PMSNS uresničevanje posebnih pravic, ki jih zagotavlja ustava Republike Slovenije, za uveljavljanje svojih potreb in interesov in izvajanje s tem povezanih nalog.

Najpomembnejša naloga PMSNS je ohranitev in razvijanje pomurske madžarske skupnosti, njene materinščine, nacionalne zavesti, stvarne in duhovne dediščine ter uveljavljanje njenih nacionalnih interesov, njena naloga pa je tudi pospeševanje uresničevanja pravic, ki jih zagotavljajo ustava in zakoni.

V cilju kvalitetnega sobivanja, sožitja in vzajemnega delovanja večinskega naroda in avtohtone madžarske narodne manjšine je vsekakor tudi skrb za zagotovitev ustrezne gospodarske osnove za zaposlovanje in ohranjanje poseljenosti narodnostno mešanega območja. Ob večji gospodarski učinkovitosti je pomembno tudi ohranjanje kulturne krajine s tradicionalnimi kmetijskimi dejavnostmi, razvoj podeželja, večja samooskrba s hrano in nasploh pospeševanje razvoja kmetijstva.

PMSNS je posredna uporabnica proračuna. Sredstva za njeno delovanje se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije (Urad za narodnosti) in Madžarske (Urad predsednika Vlade). Ostala sredstva, potrebna za delovanje skupnosti, se zagotavljajo preko raznih razpisov.

PMSNS je pravna oseba javnega prava, njeni organi so:

- **svet PMSNS**, to je najvišji organ PMSNS, šteje 21 članov, ki jih izvolijo sveti občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti;
- **predsednik**, ki je skupaj s svetom PMSNS odgovoren za zakonito delovanje;
- **predsedstvo**, ki deluje poleg sveta, njegovi člani so predsednik in podpredsednik PMSNS ter predsedniki občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti, ter
- **nadzorna komisija**, ki najmanj enkrat letno pregleda poslovanje organizacij PMSNS in zavodov, ki jih je ustanovila, ter o tem poroča svetu.

Strokovne službe:

Strokovne službe delujejo, kot enovita organizacijska struktura. Zaposlenih je 15 oseb s pretežno univerzitetno izobrazbo (družboslovci, pravniki in podporno tehnično osebje). Vodenje strokovnih služb je v pristojnosti predsednika in podpredsednice PMSNS. Strokovni servis zagotavlja tudi javno podjetje Minta doo s 3 zaposlenimi in zunanjimi sodelavci.

Naziv: Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS) / Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (MMÖNK)

Skrajšani naziv: PMSNS Lendava – MMÖNK Lendva;

Naslov: Glavna ulica/Fő utca 124, 9220 Lendava/Lendva

Matična številka: 5782384000

Davčna številka: 79384820

Predsednik sveta: Horvath Ferenc

Telefon: +386 2-575 -14 -49

E-mail: pmsns@muravidek.si

3. ANALIZA STANJA IN RAZLOGI ZA INVESTICIJSKO NAMERO

3.1. Prikaz obstoječega stanja

Pregled kmetijstva na območju na katerem živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti smo obravnavali na osnovi podatkov občin v katerih le-ti živijo. Te občine so Dobrovnik, Hodoš, Lendava, Moravske Toplice in Šalovci. Analizirano območje je širše kot živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti vendar, z bolj podrobnimi podatki ne razpolagamo. Že s pridobivanjem podatkov o kmetijski proizvodnji na posamezno občino imamo omejitve. Podatki o kmetijski proizvodnji, ki je analizirana tudi na nivoju občin je zajet v popisu kmetijskih gospodarstev. V Sloveniji se popisi kmetijskih gospodarstev izvajajo vsakih 10 let. Zadnji popis kmetijskih gospodarstev smo imeli v letu 2020, vendar je trenutno objavljenih le nekaj začasnih podatkov iz popisa. Ni pa še objavljenih nobenih podatkov na nivoju občin. Tako smo obravnavali kmetijsko proizvodnjo v analiziranih občinah (v nadaljevanju: občinah) na osnovi popisov kmetijskih gospodarstev v letih 2000 in 2010.

Dodatno analizo kmetijstva na območju na katerem živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti smo naredili še na osnovi vloženih zbirnih vlog za kmetijska gospodarstva na ARSKTRP, ki je osnova za pridobivanje subvencij za kmetijsko proizvodnjo. Ti podatki obravnavajo večji del kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo. Lahko rečemo, da je v teh podatkih zajeto večji del aktivnih kmetij. Podatke smo analizirali za izbrane občine in celotno Pomurje. Obdelali smo podatke vloženih zbirnih vlog za leto 2020.

Pri pregledu podatkov za posamezno občino moramo biti pozorni, da so podatki analizirani in prikazani glede na bivališče nosilca kmetijskega gospodarstva (KMG) in zaradi tega lahko prihaja do določenih odstopanj od dejanskega stanja, če ima nosilec KMG kmetijsko gospodarstvo v drugi občini (primer: Nosilec iz Murske Sobote ima vinograd v občini Moravske Toplice).

3.1.1. Obseg zemljišč v uporabi

Območje petih občin v katerih živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti se nahaja na površini 373 km², kar znaša 28 % celotnega območja Pomurja. Med občinami je največja občina Moravske Toplice (145 km²), sledi občina Lendava (121 km²), občina Šalovci (58 km²), občina Dobrovnik (31 km²) in občina Hodoš (18 km²). Okrog polovico teh površina so zemljišča v uporabi. V tabeli 1 so prikazani podatki o vrstah zemljišč v uporabi, ki so bili evidentirani v okviru popisa kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010 po občinah in skupno za Pomurje.

Med analiziranimi občinami vidimo da sta občini Lendava in Dobrovnik tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi in malim deležem gozda. Na drugi strani pa so občine Moravske toplice, Hodoš in Šalovci, ki so bolj gričevnate in imajo tudi večji delež gozda v strukturi zemljišč. Struktura zemljišč za pet občin skupaj pa je podobna kot za celotno Pomurje.

Tabela 1: Obseg zemljišč v uporabi po občinah in skupaj za Pomurje (v ha).

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Popis kmetijstva 2000								
1. Vsa zemljišča v uporabi	715	812	5.844	9.376	3.631	20.378	85.460	23,85
1.1. Kmetijska zemljišča	663	510	5.631	7.278	2.229	16.311	67.638	24,12
1.1.1. Kmetijska zemljišča v uporabi	651	476	5.551	7.078	2.087	15.843	66.236	23,92
1.1.2. Zemljišča v zaraščanju in neobdelana kmetijska zemljišča	12	34	80	200	142	468	1.402	33,38
1.2. Druga zemljišča	53	302	213	2.098	1.402	4.068	17.822	22,83
1.2.1. Gozd	35	289	134	1.974	1.363	3.795	16.202	23,42
1.2.2. Nerodovita zemljišča	18	13	79	124	39	273	1.620	16,85
Popis kmetijstva 2010								
1. Vsa zemljišča v uporabi	597	729	5.865	7.454	3.285	17.930	80.557	22,26
1.1. Kmetijska zemljišča	547	496	5.669	5.724	2.129	14.565	64.772	22,49
1.1.1. Kmetijska zemljišča v uporabi	545	487	5.644	5.577	2.025	14.278	64.076	22,28
1.1.2. Zemljišča v zaraščanju in neobdelana kmetijska zemljišča	2	9	25	147	104	287	696	41,24
1.2. Druga zemljišča	50	234	196	1.729	1.157	3.366	15.785	21,32
1.2.1. Gozd	30	228	101	1.611	1.117	3.087	14.048	21,97
1.2.2. Nerodovita zemljišča	20	6	95	118	40	279	1.737	16,06

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010

Iz podatkov je razvidno, da je na narodnostno mešanem območju visok delež zemljišč v zaraščanju in neobdelanih zemljišč.

Tabela 2: Število KMG, skupni PDM, kmetijska zemljišča v uporabi in število GVŽ po občinah in skupaj za Pomurje iz popisov kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010.

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Popis kmetijstva 2000								
Število KMG	163	63	758	951	365	2.300	11.810	19,48
Skupne polnovredne delovne moči PDM	164	88	660	1.185	534	2.631	14.249	18,46
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	651	476	5.551	7.078	2.087	15.843	66.236	23,92
Število glav velike živine (GVŽ)	263	375	1.133	4.132	1.346	7.249	59.843	12,11
Popis kmetijstva 2010								
Število KMG	107	43	496	735	306	1.687	8.890	18,98
Skupne polnovredne delovne moči PDM	96	35	355	716	247	1.449	8.186	17,70
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	545	487	5.644	5.577	2.025	14.278	64.076	22,28
Število glav velike živine (GVŽ)	160	297	693	3.312	824	5.286	43.933	12,03

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010

V primerjavi podatkov med dvema popisoma (2000 in 2010) ugotavljamo, da se je v vseh prikazanih lastnostih obseg zmanjšal po posameznih občinah in tudi za celotno Pomurje. Največje zmanjšanje je vidno pri polnovrednih delovnih močeh (PDM) na kmetijo, kjer je to zmanjšanje od 40 do 60%. Zelo močno je tudi zmanjšanje živinorejske proizvodnje v obliki glav velike živine (GVŽ), ki se je zmanjšalo za 20 do 40 %. Pomembno se je zmanjšalo tudi število kmetijskih gospodarstev, ki se je zmanjšalo za 25 do 35 % odvisno od občine. Tak trend zmanjševanja števila kmetij se nadaljuje tudi naprej. Najmanj se je zmanjšal obseg kmetijskih zemljišč v uporabi, ki se je zmanjšal v povprečju petih občinah in v celotnem Pomurju za 10 %. V občinah Lendava in Hodoš je zaznati rahlo povečanje.

V tabeli 2 so prikazani osnovne značilnosti kmetijske proizvodnje v posameznih analiziranih občinah in skupaj za Pomurje po popisih kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010.

Iz primerjave skupnih podatkov analiziranega območja petih občin in podatki za celotno Pomurje ugotavljamo, da imajo občine skupaj okrog 22 % kmetijskih zemljišč v uporabi, 19 % kmetijskih gospodarstev, 18 % PDM in le 12 % obsega živali v GVŽ. Iz tega izhaja, da je v analiziranih občinah slabše zastopana živinorejska proizvodnja v primerjavi s celotno živinorejsko proizvodnjo v Pomurju.

3.1.2. Struktura kmetijskih gospodarstev

Število kmetijskih gospodarstev ima stalen trend padanja. V letu 2020 je bilo aktivnih kmetij v analiziranih občinah 1.124 kar predstavlja nekaj manj kot 18 % pomurskih kmetij. Največ aktivnih kmetijskih gospodarstev je v občini Moravske Toplice, sledi občina Lendava, Šalovci, Dobrovnik in Hodoš. V občini Hodoš je samo še 35 aktivnih kmetov.

Skupna površina kmetijskih površin v uporabi je skupaj v petih občinah 14.290 ha, kar predstavlja 22,47 % pomurskih površin. Največji obseg skupnih površin je v občini Lendava 5.929 ha, kar ni direktno primerljivo s popisom kmetijstva v letih 2000 in 2010 iz katerih je bilo razvidno, da ima največ kmetijskih površin v uporabi občina Moravske Toplice. V občini Moravske Toplice kmetije obdelujejo 5.585 ha. Tako spremembo lahko razlagamo s tem, da

imajo nekatere kmetije sedež v občini Lendava in še dodatno obdelujejo kmetijske površine v drugih občinah. V občini Šalovci kmetijska gospodarstva obdelujejo 1.756 ha, v občini Dobrovnik in Hodoš pa okrog 500 ha.

Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev zelo niha med občinami. Največ zemlje obdelujejo kmetijska gospodarstva v občini Lendava 18,7 ha, sledi občina Hodoš s 13,79 ha, občina Moravske Toplice s 12,06 ha, občina Šalovci s 7,6 ha in občina Dobrovnik s 6,89 ha.

Število GERK-ov na kmetijo in povprečna velikost GERK-a na kmetijah kaže na razdrobljenost parcel katere obdelujejo kmetije. Povprečna velikost GERK-a oz. obdelovalne parcele je v Pomurju in tudi povprečje petih občin 0,7 ha. Največjo velikost GERK-ov ima občina Lendava 1 ha, občina Hodoš ima 0,7 ha, občina Moravske Toplice 0,6 ha, občina Šalovci in občina Dobrovnik pa imata najmanjšo velikost okrog 0,5 ha.

Podatek za občino Lendava, pri povprečni velikosti gospodarstva in pri povprečni velikosti parcel ne odraža dejanskega stanja, ker je v izračun vključeno podjetje, ki obdeluje več kot 2.000 ha kmetijskih površin in ima dosti večje obdelovalne parcele kot ostala kmetijska gospodarstva. Če v izračunu povprečnih vrednosti izločimo to kmetijsko gospodarstvo dobimo popolnoma druge povprečne vrednosti. Potem je povprečna velikost kmetijskega gospodarstva v občini Lendava 11 ha in povprečna velikost parcel 0,6 ha.

Tabela 3: Velikostna struktura KMG po občinah in primerjava s Pomurjem

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Število KMG	78	35	317	463	231	1.124	6.292	17,86
Skupna površina KMG (ha)	537	483	5.929	5.585	1.756	14.290	63.584	22,47
Število GERK-ov	1.104	683	5.877	9.285	3.409	20.358	90.263	22,55
Povprečna velikost KMG (ha)	6,89	13,79	18,70	12,06	7,60	12,71	10,11	
Povprečno število GERK-ov na KMG	14,15	19,51	18,54	20,05	14,76	18,11	14,35	
Povprečna velikost GERK-a (ha)	0,49	0,71	1,01	0,60	0,52	0,70	0,70	

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

3.1.3. Vključenost kmetijskih gospodarstev v ukrepe Programa razvoja podeželja

V tabeli 4 in sliki 2 prikazujemo v kakem obsegu so vključene kmetije v nekatere ukrepe kmetijske politike v okviru Programa razvoja podeželja. V ekološko proizvodnjo je vključenih 45 kmetij v analiziranih občinah in obdelujejo 606 ha kmetijskih površin pod pogoji ekološke proizvodnje. V teh občinah je 25 % vseh ekoloških kmetij v Pomurju. Podoben delež je tudi pri kmetijskih površinah vključenih v ekološko proizvodnjo. Daleč največji delež kmetijskih površin je vključenih v ekološko proizvodnjo v občini Šalovci. Zelo mali delež površin pa je vključenih v občini Dobrovnik in Hodoš.

Tabela 4: Vključenost KMG v ekološko proizvodnjo, ukrepe KOPOP, območja OMD in vključenost v plačila za mlade kmete po občinah in skupno za Pomurje

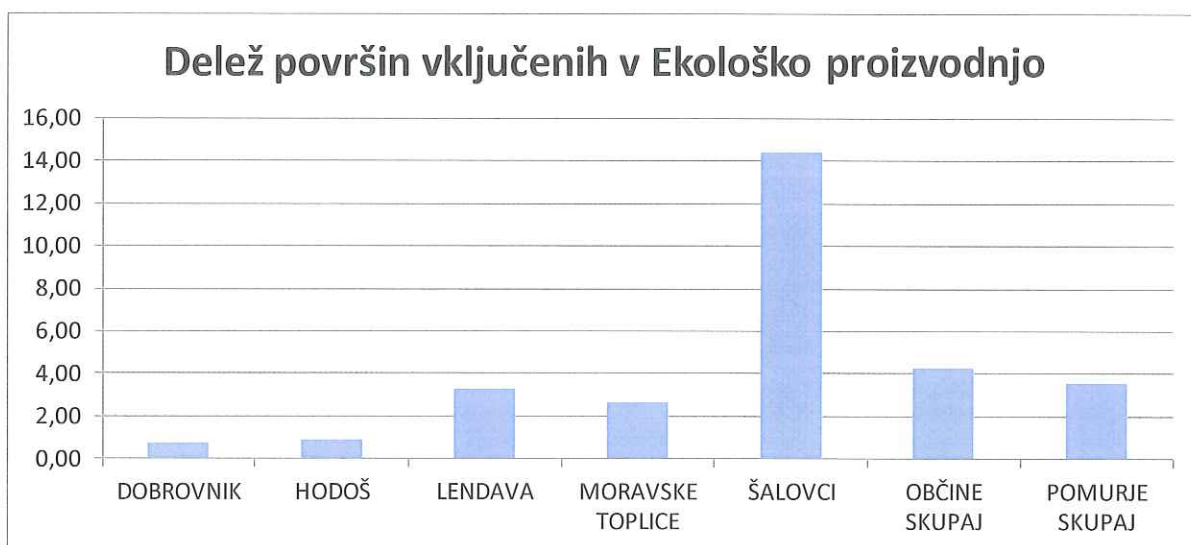
	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Število KMG v EK*	2	1	15	16	11	45	180	25,00
Skupna površina v EK (ha)	4,0	4,3	196,3	149,6	252,4	606,5	2.284	26,56
Število KMG v KOPOP**	11	7	75	135	44	272,0	1.716	15,85
Skupna površina v KOPOP (ha)	244	224	4.156	3.342	620	8.586	38.378	22,37
Število KMG v OMD	0	37	2	317	251	607	3.169	19,15
Skupna površina v OMD (ha)	0	487	5	2.757	1.864	5.112	22.944	22,28
Plačilo za mlade kmete (število KMG)	6	0	28	25	3	62	331	18,73

*dodani še KMG, ki imajo samo EK čebele

**dodani še KMG, ki imajo samo PAS ali mejice, brez drugih površin v KOPOP

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Slika 2: Delež površin vključenih v ekološko proizvodnjo po občinah in skupno za Pomurje.

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

V analiziranih občinah je v ukrepe KOPOP vključenih 272 kmetij, kar znaša 16 % pomurskih kmetij in 8.586 ha kmetijskih površin, kar znaša 22 % pomurskih kmetijskih površin. V območja z omejenimi dejavniki so vključena kmetijska gospodarstva, ki so locirana na teh območjih. Tako imajo občine, ki so locirane na gričevnatih območjih kmetije vključene v OMD območja, občine ki se nahajajo v ravninskem delu pa kmetije niso vključene v OMD območja. V tabeli so tudi prikazani podatki o številu kmetij, ki uveljavljajo višjo subvencijo zaradi statusa mladega kmeta.

3.1.4. Raba kmetijskih zemljišč

V tabeli 5 in sliki 3 je prikazana raba kmetijskih zemljišč v petih občinah in skupno za Pomurje. Na območju petih občin je glavna njivska raba zemljišč v obsegu 12.256 ha, kar znaša 23 % pomurskih njivskih površin. Po velikosti sledijo trajni travniki v obsegu 1.685 ha, kar znaša 22% pomurskih trajnih travnikov. Sledéča skupina so sadovnjaki (intenzivni in ekstenzivni), ki se nahajajo na 165 ha in vinogradi na 142 ha. Vinogradi predstavljajo v pomurski proizvodnji le 11 %.

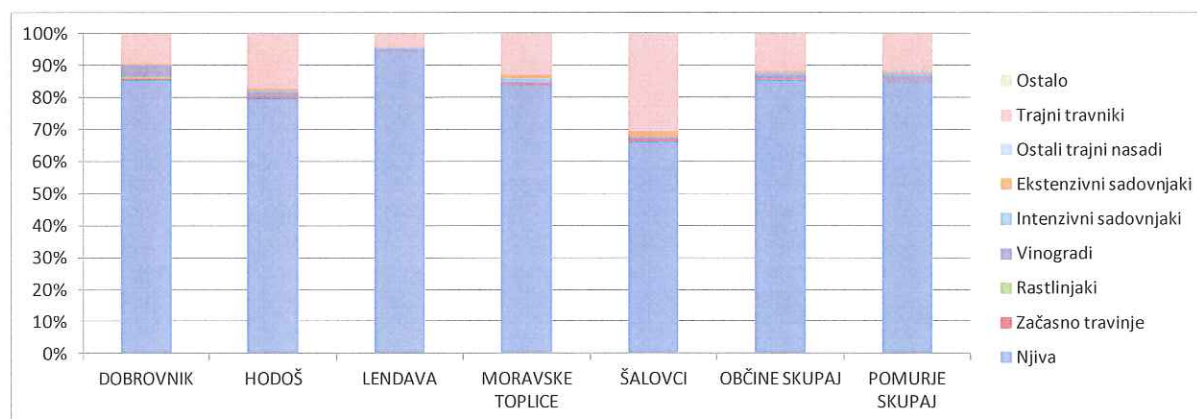
Med občinami ima Lendava največji delež njivskih površin, najmanjši pa občina Šalovci. Obratno pa je potem največji delež travnikov v občini Šalovci. Največji delež vinogradov je v občini Dobrovnik, intenzivnih sadovnjakov pa v občini Moravske Toplice.

Tabela 5: Raba kmetijskih zemljišč po občinah in skupno za Pomurje (v ha)

Vrsta rabe	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Njiva	453,70	391,07	5.454,60	4.722,03	1.235,27	12.256,67	53.507,03	22,91
Začasno travinje	2,22	3,63	12,58	11,33	13,83	43,59	193,66	22,51
Rastlinjaki	4,08	0,00	0,20	0,41	0,18	4,87	14,55	33,47
Vinogradi	15,68	5,44	65,58	48,93	6,09	141,72	1.323,06	10,71
Intenzivni sadovnjaki	2,81	1,55	10,22	57,60	10,74	82,92	339,41	24,43
Ekstenzivni sadovnjaki	0,87	3,55	3,10	46,45	28,56	82,53	397,23	20,78
Ostali trajni nasadi	0,15	0,72	0,13	4,03	2,27	7,30	44,71	16,33
Trajni travniki	50,81	83,66	244,33	736,67	569,80	1.685,27	7.633,71	22,08
Ostalo	0,00	0,00	14,58	1,70	1,44	17,72	52,42	33,80
Skupna površina	530,32	489,62	5.805,32	5.629,15	1.868,18	14.322,59	63.505,78	22,55

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Slika 3: Struktura rabe kmetijskih zemljišč po občinah in skupno za Pomurje

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Iz podatkov o poljščinah je razvidno, da v njivskem kolobarju prevladujeta pšenica in koruza, ki v kolobarju zavzemata od 23 do 34 % odvisno od občine. Po obsegu sledijo v kolobarju še ječmen od 6 do 14 %, tritikala od 3 do 14 % in oljna ogrščica od 0 do 10 %. Oljne buče in oves sta zastopana od 1 do 5 %, ostale poljščine pa so zastopane v manjšem obsegu.

V analiziranih občinah je med trajnimi nasadi najbolj zastopana vinska trta, ki jo imajo zasajeno na 455 kmetijskih gospodarstvih v skupnem obsegu 142 ha. V primerjavi s celotnim Pomurjem je v analiziranih občinah 30 % vinogradniških kmetij, po skupni površini pa le 11 % vinogradov. To pomeni da je na tem območju zelo razdrobljena vinogradniška proizvodnja. Povprečna velikost vinograda na kmetijo je 0,31 ha. Ob tem pa moramo razumeti, da so tu prikazane samo kmetije, ki oddajajo zbirno vlogo. Pri vinogradih pa je posebnost, da niso vsi vinogradi zajeti v tem podatku. Dejanska velikostna struktura vinogradov je še slabša. Največ vinogradov je v občini Lendava, sledijo Moravske Toplice, Dobrovnik, Šalovci in Hodoš. Najslabša velikostna struktura vinogradov je v Šalovcih 0,20 ha na kmetijo in Moravskih toplicah 0,25 ha na kmetijo.

3.1.5. Povzetek stanja

Značilnosti Pomurja v Slovenskem prostoru se odražajo tudi v območju v katerem živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti. Območje bivanja Madžarske narodne skupnosti se nahaja ob državni meji z Madžarsko, ki ima geografske značilnosti ravninskega sveta in tudi gričevnatega sveta. Občini Lendava in Dobrovnik sta tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi in malim deležem gozda. Na drugi strani pa so občine Moravske toplice, Hodoš in Šalovci, ki so bolj gričevnate in imajo tudi večji delež gozda v strukturi zemljišč. Struktura zemljišč za vse občine skupaj pa je podobna, kot za celotno Pomurje.

Število kmetijskih gospodarstev ima stalen trend padanja. V letu 2020 je bilo aktivnih kmetij v analiziranih občinah 1.124, kar predstavlja nekaj manj kot 18 % pomurskih kmetij. Skupna površina kmetijskih površin v uporabi je v analiziranih občinah 14.290 ha, kar predstavlja 22,47 % pomurskih kmetijskih površin v uporabi. Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev je različna med občinami, kot celota pa je podobna kot za celotno Pomurje, kjer se giblje okrog 10 ha. Podobno je tudi pri povprečni velikosti GERK-ov, ki se gibljejo povprečno v občinah in za celotno Pomurje okrog 0,7 ha.

Na območju analiziranih občin je 12.256 ha njiv, 1.685 ha trajnih travnikov, 165 ha sadovnjakov in 142 ha vinogradov. Njiv, trajnih travnikov in sadovnjakov je v analiziranih občinah okrog 23 % pomurskih površin, vinogradi pa predstavljajo v pomurski proizvodnji le 11 %. Velikostna struktura vinogradov je slaba. Po zbirnih vlogah je povprečna velikost vinograda 0,3 hektarja kar pomeni, da je dejansko še manjša.

V njivskem kolobarju prevladujeta pšenica in koruza, ki sta zastopani vsaka s 30 % deležem. Sledi ječmen z 10 % deležem in ostala žita s 9 % deležem. V kolobarju je še 9 % oljnic in 5 % metuljnic. Kljub razpoložljivi geotermalni energiji, je rastlinjakov vsega 4,87 hektarja. V ukrepe KOPOP je vključenih 272 kmetij (16 % pomurskih kmetij) z 8.586 ha kmetijskih površin, kar znaša 22 % pomurskih kmetijskih površin (pretežno na gričevnatem delu). V ekološko proizvodnjo je vključenih 45 kmetij, ki obdelujejo 606 ha kmetijskih površin pod pogoji ekološke proizvodnje.

Živinorejska proizvodnja je v analiziranih občinah slabo zastopana. Govedo predstavlja 14 % pomurske govedoreje. Na celotnem območju redijo 1.384 krav ostalo pa je govedo za pitanje ali pa za obnovo črede krav. Prašičerejska proizvodnja v analiziranih občinah predstavlja le 5 % pomurske proizvodnje prašičev. V celotnem območju redijo le 289 plemenskih svinj.

Kljub razvitosti turizma je relativno malo turističnih kmetij. Skromna je ponudba nočitvenih zmogljivosti na kmetijah. Delno lahko to pripišemo konkurenci v nočitvenih zmogljivostih termalnih kopališč, kar se po drugi strani lahko obravnava, kot neizkoriščen potencial. Enako velja za neizkoriščene možnosti vzpostavitve kratkih dobaviteljskih verig za javne zavode in turistične ponudnike.

SWOT analiza

PREDNOSTI:	SLABOSTI:
*visok delež in razvitost kmetijstva *visok delež in razvitost turizma *dobra komunalna opremljenost *dober javni servis *geografska lega in čezmejni kontakti	*šibka kvalifikacijska struktura *dejavnosti z nizko dodano vrednostjo *majhna (butična) ekonomija obsega *nizka podjetniška iniciativa *šibko mreženje in povezovanje
PRILOŽNOSTI:	NEVARNOSTI:
*projekti za okrevanje in finančne spodbude EU *razvitost turizma in potenciali kmetijstva *razvoj socialnega servisa *podpora državnih institucij in mreženje *skupna SLO-HU vlaganja	*staranje prebivalstva in izselitve mladih *neodzivnost na potrebne spremembe *pomankanje podjetniške iniciative *pomankanje motivacije, sredstev za vlaganja in sodelovanje *gospodarske posledice pandemije

Šibka točka: Demografski problemi in majhen obseg oskrbe z lokalno pridelano hrano

Močna točka: Povpraševanje po lokalno pridelani hrani in razvojne spodbude

3.2. Razlogi za investicijsko namero

Najpomembnejša naloga PMSNS je ohranitev in razvijanje pomurske madžarske skupnosti pri čemer je pomembna ohranitev poseljenosti narodnostno mešanega območja, ohranjanje tradicionalne podeželske kulturne krajine ter krepitev kmetijskih dejavnosti in gospodarskih potencialov narodnostno mešanega območja. Kmetijske dejavnosti so pomemben potencial za sobivanje različnih generacij, krožno gospodarstvo, družinsko podjetništvo, ohranjanje tradicije narodnostno mešanega območja in socialni korektor.

Zdravstveno stanje prebivalstva v Pomurju je slabše od povprečja v Sloveniji. Umrljivost je večja, več je kroničnih (srčno žilnih) in rakastih bolezni (prebavni sistem). Delno lahko takšno stanje pripišemo živlenskemu slogu in načinu prehranjevanja. Pomembno je, da se že v vrtcih in šolah promovira zdrava lokalna hrana. Takšna promocija lahko pripomore k zavedanju, da so lokalni dobavitelji hrane pomembni ter spremeni odnos do kmetijskih dejavnosti nasploh. Javni zavodi, ki nudijo dnevne obroke hrane so pomembna tržna niša za lokalne pridelovalce hrane.

Narodnostno mešano območje je izrazito turistična mikro regija. Moravske Toplice in Lendava sta uvrščeni med nosilne turistične destinacije in nosilce teko imenovanega »Termalnega turizma« (Strategija razvoja turizma, MGRT). V občinah, ki sodijo na narodnostno mešano območje je cca 2300 nočitvenih zmogljivosti, in več kot 550.000 nočitev letno. Večina nočitvenih zmogljivosti je v hotelih različnih kategorij. Gre za veliko tržno nišo za prodajo lokalno pridelane hrane. Takšna dobaviteljska veriga se še ni vzpostavila, ker je ponudba lokalne hrane pre malo promovirana in pre malo organizirana. Hotelskim ponudnikom se pridružujejo manjša družinska podjetja, ki ponudbo gradijo na lokalnih danostih in lokalnih specialitetah.

Dvojezično območje ima turistične točke, ki pritegnejo veliko število dnevnih obiskovalcev. Med najbolj obiskane sodi vinsko turistična cesta s stolpom Vinarium v Lendava ter Bukovniško jezero v Dobrovniku. Obiskovalci turističnih točk so veliki degustatorji ter promotorji lokalne hrane in lokalnih kulinaričnih specialitet. Pri tem so pomembne tudi kulinarične prireditve, kot so: Bogačfest in Kuhanje ribje čorbe v Lendavi ter Dnevi špargljev v Dolgi vasi, ki pritegnejo na tisoče obiskovalcev. Letno je registriranih več kot 100.000 takšnih obiskovalcev. K temu veliko prispeva tudi PMSNS, ki organizira turistične in študijske obiske partnerskih organizacij iz Madžarske, Slovaške, Romunije, Vojvodine in Ukrajine. Kulinarika postaja pomemben dejavnik turistične ponudbe, promotor območja in priložnost za lokalne pridelovalce hrane.

Narodnostno mešano območje v Pomurju- »mikro- regija« se bo bolj ambiciozno vključila v oskrbo slovenskega trga s šparglji (tradicija in znanje lokalnih pridelovalcev), zelenjavo (rastlinjaki in geotermalna energija) in namiznim grozdom (prestrukturiranje vinogradništva).

Obravnavano območje ima tradicijo v pridelavi špargljev in išče možnosti za širitev te dejavnosti iz sedanjih 10 hektarjev na 40 hektarjev špargljev. S tem bi postali največji domači dobavitelj špargljev v Sloveniji in bi v veliki meri zapolnili povpraševanje, ki mu sedaj ne sledimo. Na območju Lendave so največji potenciali geotermalne energije, ki se uporablja tudi za ogrevanje rastlinjakov in izven sezonsko pridelavo hrane. Ob ponudbi velikih pridelovalcev (Paradajz) bomo na trg postopoma vključevali manjše povezane pridelovalce zelenjave in

organizirali zanesljivo oskrbo potrošnikov. Velik problem predstavlja propadanje in brezperspektivnost vinogradništva. Glede na potrebe trga se bomo vključili v ponudbo namiznega grozdja ter preusmeritev dela malih vinogradnikov v to dejavnost. Narodnostno mešano območje bo prispevalo k oskrbi slovenskega živilskega trga s: šparglji, zelenjavo, zelišči in namiznim grozdem. Krepiło bo ekološko pridelavo hrane ter razvoj ponudbe dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (konjereja, vinotoči, nočitve, etno-eko, prireditve in mednarodne izmenjave mladih...).

Program je namenjen vzpostavitvi infrastrukture za podporo razvoju kmetijstva in hrane na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Institucionalna podpora bo organizirana, kot »vzorčna kmetija« za prenos izkušenj, znanj, tehnologij in organizacijskih pristopov za povezovanje pridelovalcev na področju povrtnin (špargljev), zelišč, grozdja in razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. S celotnim programom in investicijo v vzorčno kmetijo, bo spodbujano povezovanje pridelovalcev za doseganje njihove večje učinkovitosti, povečanje obsega dejavnosti, kakovost ponudbe in zagotavljanje informacijske podpore za večjo tržno uspešnost. PMSNS bo s pomočjo široko dostopne infrastrukture, nudila podporo pri izvajanju programa kmetijstva in doseganju zastavljenih ciljev. Kmetijstvo bo kot pomembna gospodarska panoga, razvojni dejavnik in socialni korektor, pripomoglo k ohranjanju poseljenosti narodnostno mešanega območja, prenosu dobrih praks na to območje in zagotavljanju večje samooskrbe. S programom in investicijo bomo sledili novi razvojni paradigmi EU, ki temelji na zanesljivi oskrbi s hrano, znanju, krožnemu gospodarjenju in trajnostnemu razvoju..

S spodbujanjem razvoja kmetijstva želimo izboljšati dohodkovni položaj kmetov, konkurenčnost kmetijskih gospodarstev in prilagajanje na podnebne spremembe. S pridelavo lokalno pridelane hrane želimo posredno vplivati tudi na zdravstven vidik, saj je zdravstveno stanje prebivalstva v Pomurju slabše od povprečja v Republiki Sloveniji. Umrljivost je večja, več je kroničnih in rakastih bolezni. Pomembno je, da se zdrav način uravnoveženega prehranjevanja z lokalnimi proizvodi promovira že v vrtcih in šolah. Takšna promocija pripomore k zavedanju in informiranju o pomenu, ki jih imajo lokalni dobavitelji hrane za razvoj podeželja, lokalno gospodarstvo in okolje. Priložnosti za razvoj kmetijstva na programskem območju so velike, saj se povpraševanje po lokalnih kmetijskih proizvodih s strani javnih zavodov in ponudnikov gostinskih storitev večja. Kmetijstvo na programskem območju se srečuje s težavami zaradi staranja prebivalstva, selitve mladih, pomanjkanja podjetniške iniciative, neorganiziranosti pridelovalcev in majhnosti kmetijskih gospodarstev. V luči spodbujanja kmetijstva na programskem območju je nujno potrebno vzpostaviti mehanizme primerov dobrih praks, ki bodo delovale spodbujevalno na razvoj kmetijstva na tem območju.

4. RAZVOJNE MOŽNOSTI IN CILJI INVESTICIJE

4.1. Namen in cilji investicijskega projekta

Namen pod ukrepa 4.1.

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« ima za namen nepridobitno podporo razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in povezovanja, itd. Na »vzorčni kmetiji« se bodo spodbujale in organizirale razvojne, raziskovalne, izobraževalne in druge nepridobitne dejavnosti s področja kmetijske proizvodnje ter bodo namenjene spodbujanju razvoja odpornega in konkurenčnega kmetijstva na programskem območju. Prispevale bodo tudi k ohranjanju narodne identitete pripadnikov madžarske narodne skupnosti in bodo pomembne za njihov razvoj in razvoj kmetijstva na tem območju. Namen »vzorčne kmetije« je med drugim zagotoviti prenos znanja na področju pridelave, reje in predelave; povezovanje kmetijskih proizvajalcev krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja na narodnostno mešanem območju. Namen je, da »vzorčna kmetija« predstavlja stično točko primerov dobrih praks za področje kmetijstva na tem območju in nudi vse potrebne informacije, znanje, priporočila in druge nepridobitne storitve za spodbujanje razvoja kmetijstva na tem območju.

Osnovni cilj:

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju« je vzpostavitev nepridobitne vzorčne kmetije kot spodbujevalca razvoja kmetijstva z namenom ohranjanja poseljenosti narodnostno mešanega območja.

Nadaljnji cilji so še:

Poleg osnovnega cilja se bo spodbujalo kmetijske proizvajalce k aktivni udeležbi pri razvoju »vzorčne kmetije« in uporabljanju modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva na programskem območju pri svoji lastni pridelavi oziroma predelavi. Prav tako se bo spodbujalo javne zavode in drugih ponudnikov gostinske storitve k uporabljanju vzpostavljenih modelov nabave lokalnih pridelkov oziroma živil. Vzpostavilo se bo modele pridelave, predelave in krožnega gospodarstva upoštevajoč sodobne trende, inovativne pristope in naravne danosti programskega območja v kmetijstvu. Na »vzorčni kmetiji« se bo vzpostavil in razvil informacijski center in razvojno-raziskovalna enota, ki bo delovalo na področju kmetijstva. Uredilo se bo tudi prostore in zagotovilo druge pogoje za delovanje »vzorčne kmetije«.

- spodbujanje kmetijskih proizvajalcev k aktivni udeležbi pri razvoju »vzorčne kmetije« in uporabljanju modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva na programskem območju pri svoji lastni pridelavi oziroma predelavi;
- spodbujanje javnih zavodov in drugih ponudnikov gostinskih storitev k uporabljanju vzpostavljenih modelov nabave lokalnih pridelkov oziroma živil;
- vzpostavitev modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva upoštevajoč sodobne trende, inovativne pristope in naravne danosti programskega območja v kmetijstvu;
- na »vzorčni kmetiji« vzpostaviti in razviti informacijski center in razvojno-raziskovalno enoto, ki bo delovalo na področju kmetijstva.

4.2. Usklajenost z razvojnimi strategijami in politikami

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS št. 20/11, 57/12 in 46/16)

Zakon o samoupravnih narodnih skupnostih (Uradni list RS, št. 65/94 in 71/17 – ZFO-1C).

Investicijski projekt Ustanovitve in delovanja »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju je skladen s Programom spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 ter s spremembami in dopolnitvami tega Programa-pod ukrep 4.1. in 4.2. (Sklep Vlade RS št. 09502-1/2020/6, z dne 29.09.2021)

Program je skladen z osnutkom strateškega dela **Regionalnega razvojnega programa regije Pomurje** za obdobje **2021–2027**, ki opredeljuje vizijo Pomurja: »**Zdravo. Pomurje 2030**«. Razvojna vizija regije je podprta s tremi strateškimi razvojnimi cilji: (1) zdravo naravno, družbeno in gospodarsko okolje, (2) zdrava hrana in vitalno podeželje in (3) zdravo staranje in povezana družba.

Razvojna specializacija predstavlja način osredotočenja in aktiviranja regijskega potenciala, ki omogoča razvojno prestrukturiranje regije v smeri njenih dolgoročnih primerjalnih prednosti. Pomurje vidi razvojno specializacijo v trajnostnih, integriranih in inovativnih rešitvah na področjih, povezanih z zdravjem – od zdravega okolja in zagotavljanja privlačnosti regije za priseljevanje ustvarjalnih in inovativnih mladih do pridelave in predelave zdrave hrane ter omogočanja pogojev in spodbujanja storitev za zdravo staranje. Kmetijstvo je področje, ki zaradi geografskih, zgodovinskih, kadrovskih in kulturnih specifik predstavlja primerjalno prednost Pomurja, v primerjavi z ostalimi regijami v Sloveniji.

Po dukrep 4.1. Ustanovitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju, bo neposredno prispeval k inovativnim pristopom na področju kmetijstva, razvoju sistemov krožnega gospodarstva, pridelavi zdrave lokalno pridelane hrane ter spremembam prehranskih navad na obravnavanem območju.

5. PREDSTAVITEV VARIANT

5.1. Varianta brez investicije

V primeru, da se na narodnostno mešanem območju ne pristopi k aktivnemu spodbujanju sprememb, se bodo zaznani negativni trendi nadaljevali in problemi poglobljali. Brez vzorčne kmetije in obravnavane investicije ne bo točke, ki bi povezovala manjše kmetijske pridelovalce in generirala uvajanje potrebnih novitet. Pridelovalci ne bodo imeli podpore in motivacije za širitev nasadov špargljev, pridelave zelenjave v rastlinjaki in pridelave namiznega grozdja, ki so potrebni za večji obseg samooskrbe. Obseg pridelave špargljev in zelenjave bo ostal na sedanji ravni. Nadaljevalo se bo krčenje vinogradov, opuščanje tradicionalnih vinogradniških leg in uničevanje tradicionalne kulturne krajine. Dopolnilne dejavnosti na osnovi konjereje (ponos pripadnikov madžarske narodnosti) ne bodo dobile potrebnega zagona. Ostale bodo na ravni ljubiteljske dejavnosti posameznikov in brez večjih možnosti za razvoj.

Brez razvojno raziskovalne dejavnosti območje ne bo sledilo novitetam, dobrim praksam in potrebam po uvajanju programov z višjo dodano vrednostjo. Brez investicije ne bo pravega

preboja na področju vzpostavljanja lokalnih dobaviteljskih verig, lokalne samooskrbe in povečanja uporabe zdrave, lokalno pridelane hrane. Mreža "etno točk" na narodnostno mešanem območju ne bo razvijala tradicionalnih kmetijskih dejavnosti in skrbela za programe razvoja podeželja. Oblikovalo se bo nekaj velikih in ekonomsko uspešnih kmetijskih gospodarstev. Manjše kmetije, ki imajo pomembno vlogo za kakovost življenja na narodnostno mešanem območju bodo postopoma izginjale, kar bo okrepilo negativne demografske trende.

5.2. Varianta z investicijo

Investicija odraža skrb Vlade RS za spodbujanje gospodarskega razvoja in razvoj kmetijstva na narodnostno mešanem območju. PMSNS, kot nosilki projekta, bo omogočila aktivno spodbujanje razvoja kmetijstva, ohranjanje poseljenosti območja in razvoj kmetijskih dejavnosti z višjo dodano vrednostjo. Investicija bo omogočila povečanje pridelave špargljev, namiznega grozdja in razvoj dopolnilnih dejavnosti na osnovi konjeniške dejavnosti. Vzorčna kmetija bo skrbela za vzpostavitev in mrežno organiziranost manjših kmetijskih pridelovalcev na celotnem narodnostno mešanem območju. Tako imenovane "etno točke" na različnih lokacijah bodo razvijale tradicionalne, s kmetijstvom povezane dejavnosti kot so: čebelarstvo, žganjekuha, zdravilna zelišča in druge oblike manjših kmetijskih dejavnosti. Investicija bo omogočila vzpostavitev razvojno raziskovalne dejavnosti, ki posredno vplivala na razvoj kakovosti izdelkov, varstvo okolja ter uvajanje sodobnih sistemov krožnega gospodarjenja na manjših kmetijskih gospodarstvih.

V sklopu pod ukrepov četrtega ukrepa (dveh pod ukrepov) bo posebna pozornost namenjena vzpostavitvi vzorčne kmetije, organizaciji in izvedbi programov, delavnic, tržnic, razstav in izobraževanj, ki bodo prikazovale različne kmetijske prakse in uspešne priložnosti v kmetijstvu. Izvedene bodo investicije oziroma faze investicij v vzorčno kmetijo za zagotovitev ustreznih prostorov za nemoteno delovanje vzorčne kmetije in drugih objektov v lasti ali upravljanju PMSNS za namen spodbujanja odpornega in konkurenčnega kmetijstva. Vzorčna kmetija bo v celoti izvajala nepridobitno dejavnost z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju.

6. INVESTICIJA IN INVESTICIJSKI STROŠKI

6.1. Opredelitev investicije

1. Nakup kmetijskih zemljišč
2. Nakup objektov in pomožnih objektov
3. Izgradnja infrastrukture (prometne, komunalne, energetske....)
4. Vzdrževalna dela na objektih in zemljiščih
5. Nabava zunanje in notranje opreme
4. Stroški opremljanja prostorov
5. Vzpostavitev informacijskega centra in razvojno raziskovalne enote
6. Stroški priprave dokumentacije

Infrastruktura, ki je predmet investicije bo namenjena vsem uporabnikom na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Ciljna skupina je PMSNS, strokovna javnost in civilne organizacije s področja varstva okolja.

6.2. Ocena investicijskih stroškov

Podlage za oceno investicijskih stroškov so bile sledeče:

- *vrednost kmetijskih zemljišč je 1,5-2 evrov/m²
- *vrednost objektov in stavbnih zemljišč na podlagi cenilnega elaborata
- *izgradnja in posodobitev infrastrukture- ocena projektantov
- *vzdrževalna dela na objektih in zemljiščih- ocena projektantov
- *nabava opreme-pavšalna izkustvena ocena
- *Vzpostavitev informacijskega centra in razvojno-raziskovalne enote-izkustvena ocena
- *stroški priprave dokumentacije-% od vrednosti investicije

7. OPREDELITEV TEMELJNIH PRVIN INVESTICIJE

7.1. Strokovne podlage za pripravo DIIP

Osnutek strateškega dela Regionalnega razvojnega programa regije Pomurje za obdobje 2021–2027,

Razvojni program narodnostno mešanega območja v Pomurju (mikro regije), PMSNS (januar 2016)

Projektna – urbanistična zasnova vzorčne kmetije, prof. Peter Gabrielčič, oktober 2021

Analiza stanja kmetijstva na narodnostno mešanem območju v Pomurju, mag. Damijan Jerič, maj 2021

Interna dokumentacija Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, PMSNS (2016-2021)

Lokacijske informacije Občine Lendava

Spremembe in dopolnitve Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 (Vlada RS, september 2021)

7.2. Lokacijski podatki in obravnavano območje posega

Investicija bo realizirana na centralni lokaciji vzorčne kmetije v naselju Banuta. Kmetija bo imela tudi dislocirane lokacije, ki bodo predmet nakupa zemljišč, urejanja infrastrukture in drugih aktivnosti predvidenih s tem programom. Mrežna organiziranost na celotnem narodnostno mešanem območju je pomembna za uspešnost programa.

A. VZORČNA KMETIJA BANUTA (urbanistična idejno programska in arhitekturna zasnova)

Obstoječa kmetija se nahaja v naselju Banuta v občini Lendava. Obsega cca 29 ha kmetijskih zemljišč ter štiri objekte od tega en stanovanjski objekt, večnamenski turistično gospodarski objekt, hlev dolžine cca 60 m ter večji rastlinjak.

Obstoječa kmetija se bo preoblikovala v vzorčno kmetijo z usmeritvijo v konjerejo in konjenišstvo ter deloma v kmetijsko proizvodnjo (gojenje špargljev). V ta namen bo mogoče deloma uporabiti že obstoječe objekte na kmetiji: tako hlev kot tudi stanovanjsko hišo in večnamenski turistično gospodarski objekt. Dotrajani objekt rastlinjaka se ruši. Vsi objekti so dobro povezani z lokalnim cestnim obrežjem kot tudi s poljskimi in travniškimi površinami. Kmetija ima v lasti tri večje strnjene zemljiške komplekse (po 6 ha) primerne za pašnike konj. Ostala zemljiška posest je bolj ali manj razpršena po širši okolici kmetije. Kmetija bo prvenstveno usmerjena v vzgojo, rejo in oskrbo konj. V prenovljenem obstoječem hlevu bo mogoče namestiti 35 konjskih boksov, predvidenih je dodatnih 15 boksov v hlevu za gostujoče konjenike. Skupno bo na kmetiji prostora za 50 konjev. Zaradi 16 ha strnjenih pašniških površin bo mogoče kombinirati čredno z hlevsko vzgojo konj.

Vzorčna kmetija bo dostopna iz lokalne ceste po obstoječem dovozu na dvorišče stanovanjske hiše in večnamenskega gospodarskega objekta oziroma preko dostopnega parkirnega prostora prav tako iz lokalne ceste. Novo centralno parkirišče je namenjeno delavcem na posestvu, jahačem in gostom. Omogoča tudi parkiranje in obračanje avtobusa.

Logistično glavo posestva tvori stanovanjska hiša v kateri bo živel najemnik kmetije. Hiša je enonadstropna ter ima tudi bivalne kletne prostore. Funkcionalno je povezana s pritličnim turistično- promocijsko- gospodarskim poslopjem, tako da oklepata funkcionalno dvorišče obeh objektov. Oba objekta sta stilno oblikovana z elementi madžarske vaške arhitekture. V kolikor bo najemnik družina, bo mož prevzel vzrejo in vzgojo konj mati pa bo skrbela za turistično promocijski del programa kmetije ter v manjšem obsegu kmetijsko proizvodnjo. Poleg svojih produktov bo kmetija promovirala in tržila tudi produkte dislociranih enot (vinske terase z namiznim grozdem, sadovnjaki, šparglji, itd). Na kmetiji bo organizirana manjša tržnica, možen pa bo tudi turistično promocijski (učni) ogled vseh dislociranih enot kot tudi neposredna povezava s konjeniškim klubom ter prireditveno gostinskim centrom v Dolgi vasi. V sklopu promocijskega objekta bo organizirana kuhinja, večnamenska jedilnica ter manjša dvorana za promocijske prikaze.

Konjeniški del kmetije obsega prenovljeni hlev za 35 konj, hlev za gostujoče konjenike za 15 konj, manjšo peščeno manežo za ogrevanje, dve pokriti krožno ložirnici za ogrevanje v slabem vremenu, 20x 60 m veliko peščeno manežo za dresurno jahanje, 24x 60 m veliko pokrito manežo (odprto ali ogrevano). V bližini hlevov je devet manjših travnatih izpustov. Hlevi so neposredno povezani s tremi 6 do 7 ha velikimi pašniki, ki jih obrobajo jahalne steze. V okviru novega hleva je organiziran prostor za jahače s sanitarijami, garderobo in klubskim prostorom.

Ob objektih konjereje poteka na vzhodni strani oskrbovalna pot, ki se zaključi na prostoru manjšega glampinga, organiziranega pod krošnjami obstoječega drevja. Vzorčna kmetija bo demonstrirala uporabo sodobnih sonaravnih oblik gospodarjenja z naravnimi viri vključno z uporabo lokalne čistilne naprave in uporabo obnovljivih energetskih virov.

BANUTA 10 OBSTOJEČE STANJE

- 1. OBSTOJEČA STANOVANJSKA HIŠA**
- 2. VEČNAMENSKO GOSPODARSKO POSLOPIJE**
- 3. RAZPADAJOČI HLEV**
- 4. RAZPADAJOČI RASTLINJAK**

Hiša in stanovanjsko poslopje na kmetiji:

Vir: PMSNS, 2021

B.MREŽENJE IN SINERGIJA MED RAZLIČNIMI VSEBINAMI IN LOKACIJAMI

Posamezne lokacije je mogoče logično prometno in vsebinsko povezati v širšem prostoru kot del turističnega mreženja narodnostno mešanega območja v Pomurju.. Z že obstoječimi vsebinami kot so vpliv stolpa Vinarium in vinsko turistične ceste, lovske koč s potencialnim prostorom za vodno zajetje in novim glamping prostorom, kolesarsko potjo po trasi nekdanje železnice, je mogoče organizirano mreženje večjega števila dislociranih znamenitosti v enoten turistični paket po vzgledu razvitih turističnih regij v tujini.

Dislocirane enote vzorčne kmetije se bodo postopoma vzpostavljale po celotnem narodnostno mešanem območju. V programskem obdobju bomo vključili več lokacij kjer so že vzpostavljene »etno točke«, ki želijo skrbeti tudi za kmetijske dejavnosti značilne za madžarsko narodnostno skupnost v Pomurju. Pri delovanju dislociranih enot bodo sodelovale občinske narodnostne organizacije in društva, ki ohranjajo dediščino narodne skupnosti.

DOBROVNIK: Pri »etno hiši« bo nasad koruze, ki jo potrebujejo , kot surovino za ličje. Iz ličja izdelujejo tradicionalne spominke, kar sodi med značilne dopolnilne dejavnosti na narodnostno mešanem območju.

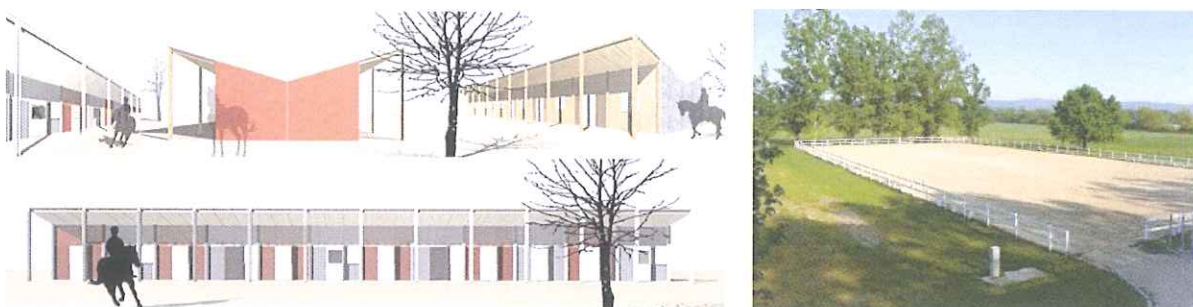
DOMANJŠEVCI: Pri »etno hiši« so parcele, ki so potrebne za vzpostavitev učnih nasadov za pridelavo posebne pšenice potrebne za tradicionalno peko kruha in potic. V dejavnosti dislocirane lokacije sodi še mlin, ki tematsko zaokrožuje dejavnosti.

MOTVARJEVCI: Potrebna so vzdrževalna dela na obstoječi lokaciji in vlaganja v postavitev vzorčnega čebelnjaka.

KRPLIVNIK (HODOŠ): Vzorčni sadovnjak na zemljiščih Sklada kmetijskih zemljišč RS. Širitev vzorčnega sadovnjaka in žganjekuha.

DOLGA VAS: Program novega konjeniškega kluba ob Vaški ulici v Dolgi vasi se tematsko in funkcionalno ter organizacijsko veže na program vzgoje, reje in oskrbe konj na vzorčni kmetiji Banuta. Domicil konj je kmetija Butala. Od tod »napajajo« glede na potrebe različne vsebine v Dolgi vasi. V razliko od razmeroma mirnega okolja na kmetiji je prostor konjeniškega kluba namenjen jahačem kluba, konjenikom gostom in turistom oziroma obiskovalcem gostinsko zabavišnega centra. Ob slabem vremenu bodo za konje urejeni pokriti boksi v nizu, ki je prislonjen ob nasip nekdanje železniške proge. V tem nizu so tudi prostori za jahače, sanitarije, garderoba in manjši klubski prostor. Pred nadstrešnico s konjskimi boksi se nahaja manjša peščena sprehajalnica za ogrevanje in pokrita ložirnica za primer slabega vremena, ki mejita na zahodni rob nogometnega igrišča. Od tod vodi po severnem robu nogometnega igrišča sprehajalna pot do konca igrišča, kjer sta umeščena 20x 60 m velika peščena maneža za dresurno jahanje in tekmovalne ter prav tako 14x 60 m velika pokrita maneža. Sprehajalna pot za konje se nadaljuje okoli celotnega posestva. Z umestitvijo novega konjeniškega kluba ter z njim povezanega konjeniškega turizma bo dobil prostor nogometnega kluba in novega gostinsko zabavišnega centra dodatno veljavo in privlačnost.

Slika: Prikaz idejne zasnove dopolnilne dejavnosti kmetije na dislocirani lokaciji v Dolgi vasi pri Lendavi

Vir: Arhitekturna in urbanistična zasnova, P. Gabrielčič, 2021

C. UREJAJE ZAPUŠČENIH PARCEL-LOKACIJ

Slika: Možnosti za pridelavo špargljev na zaraščenih površinah ob naselju:

Slika: Lokacija ene od zapuščenih, atraktivnih vinogradniških leg pri Lendavi

Vzorčni vinograd želimo vzpostaviti na zapuščenih vinogradniških legah, kot je primer prikazane lokacije, ki je v lasti Sklada kmetijskih zemljišč RS in že nekaj časa ne služi svojemu nameni. Ureditev takšnih lokacij je pomembno zaradi izgleda krajine in motivacije, da se naj to počne sistematično tudi s pomočjo države in lokalnih skupnosti. Na lokaciji je objekt, ki se

ga z razmeroma nizkimi vložki lahko uredi, kot spremljajočo infrastrukturo vzorčnemu vinogradu,

Slika: Mikro lokacija načrtovanega vzorčnega vinograda:

7.3.Specifikacija investicijskih stroškov in virov financiranja

7.3.1.Terminski in vsebinski plan izvedbe

Načrt izvedbe					
Pod ukrep: 4.1.- Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije«					
Aktivnosti:	2021	2022	2023	2024	Opomba:
1.Nakup kmetijskih zemljišč	Nakup kmetije cca 25 hektarjev	Dokup za vzorčni vinograd in dislocirane enote cca 3 hektarjev	Širitev dislociranih lokacij in zemljišč za ureditev logistike cca 2 hektarja	-	Razvojna kmetija in mrežno organizirane dislocirane lokacije
2.Nakup objektov in pomožnih objektov	Nakup objektov in pomožnih objektov na vzorčni	Dislociran vzorčni vinograd, dislocirane enote-	Druge dislocirane lokacije-	*Promocijsko-degustacijski center vzorčne	Funkcionalna ureditev lokacij, prenos denarnega toka v leto

	kmetiji- ocenjena vrednost	predvidena vrednost	predvidena vrednost	kmetije (denarni tok v letu 2025)	2025 (*600.000,00 evrov)
3. Izgradnja infrastrukture	-	Kmetija in dislocirane enote-ocena brez projektov	Vinograd in konjenišvo- ocena brez projektov	Konjenišvo - ocena brez projektov	Konjenišvo bo pomembna dopolnilna dejavnost kmetije
4. Vzdrževalna dela na objektih in zemljiščih	-	Kmetija in dislocirane enote-ocena brez popisov	Dislocirane lokacije- ocena brez popisov	Nova zemljišča cca 5 hektarjev in konjeniške poti- cca 10 km	Aktiviranje zaraščenih in zapuščenih zemljišč
5. Nabava zunanje in notranje opreme	-	Kmetija in dislocirane enote-ocena brez popisov	Vzorčni vinograd in dislocirane lokacije- ocena brez popisov	Konjeniški center- ocena brez popisov	Funkcionalna aktivacija lokacij
4. Stroški opremljanja prostorov	-	Kmetija- ocena brez popisov	Vinograd- ocena brez popisov	Konjeniški center- ocena brez popisov	Postopna funkcionalna in estetska ureditev lokacij
5. Vzpostavitev informacijskega centra in razvojno raziskovalne enote	Priprava koncepta in strokovnih rešitev	Razvoj kadrov in organizacije- nabava računalniške opreme in programov, izobraževanja in usposabljanja kadrov	Priprava razvojnih projektov krožnega gospodarjenja na kmetiji- merilne naprave (zemlja, zrak, voda, vreme...)	Vzpostavitev učno- demonstracijskega centra-izdelava modelov za predstavitev rezultatov razvoja in raziskav	Pridobivanje dodatnih virov na razpisih, za projektno delo
6. Stroški priprave dokumentacije	Idejne zasnove in projekti	Projekti za ureditev kmetije in lokacij	Projekti za razvoj lokacij in dejavnosti	-	Ob pripravi potrebne izvedbene dokumentacije je predviden tudi projektantski nadzor pri izvedbi
7. Stroški dela (3% neposrednih stroškov)	Zagon projekta	Pavšal za 2 zaposlena	Pavšal za 2 zaposlena	Pavšal za 2 zaposlena	

8. Materialni in posredni stroški (25% stroškov dela)	Zagon projekta	Pavšal	Pavšal	Pavšal	
---	----------------	--------	--------	--------	--

Načrtovane aktivnosti v letu 2021

- * **Nakup kmetijskih zemljišč:** Nakup vzorčne kmetije na območju Mostje-Banuta v občini Lendava. Velikosti cca 25 hektarjev, različnega kakovostnega razreda. Primerna je za vzpostavitev vzorčne kmetije s pridelavo zelenjave, krme za živino, rastlinjake, pašnike, dopolnilne dejavnosti s konjerejo ter razvojno-raziskovalne dejavnosti. Na kmetiji bo možno vzpostaviti vzorčni rastlinjak, vzorčni nasad špargljev, infrastrukturo za čredno konjerejo in cca 100 obiskovalcev dnevno. Ocenjena vrednost kmetijskih zemljišč je 500.000,00 evrov (zapriseženi cenilec). Namera o prodaji kmetije je objavljena na UE Lendava. Prodaja se skupaj z vsemi objekti in pomožnimi objekti za kmetijske dejavnosti (načrtovana aktivnost št.2). PMSNS je k sodelovanju povabila Sklad kmetijskih zemljišč RS z namenom, da sodelujeta pri zagotavljanju potrebnih zemljišč za realizacijo Programa. Pri tem sodelovanju obstaja možnost, da bi nakup realiziral Sklad kmetijskih zemljišč z namenskimi sredstvi iz programa pod pogojem, da jih z drugimi potrebnimi zemljišči, nameni za dolgoročno izvajanje nalog iz Programa (vzorčni nasadi). nasade bo potreben tudi najem zemljišč. V primeru neuspešnega nakupa bo potrebno poiskati možnosti dolgoročnega zakupa potrebnih nepremičnin in spremeniti načrt aktivnosti za leto 2021.
- * **Nakup objektov in pomožnih objektov na vzorčni kmetiji:** Kmetija v naselju Banuta se prodaja v celoti, z zemljišči in objekti, ki so na centralni lokaciji. Gre za centralni objekt velikosti cca 700 m² koristnih površin in stanovanjem za družino upravnika kmetije. Ob centralnem objektu so pomožni objekti: hladilnica, pakirnica, skladišča in rastlinjak. Ocenjena vrednost objekta, pomožnih objektov, osnovne opreme in pripadajočih stavbnih zemljišč 650.000,00 evrov (pooblaščen cenilec). Namera o prodaji kmetije, je skupaj z objekti, objavljena na UE Lendava. PMSNS je k sodelovanju povabila Sklad kmetijskih zemljišč RS. PMSNS ni predkupna upravičenka. V primeru neuspešnega nakupa bo potrebno poiskati možnosti dolgoročnega zakupa potrebnih nepremičnin in spremeniti načrt aktivnosti za leto 2021.
- * **Vzpostavitev informacijskega centra in razvojno raziskovalne enote:** V letu 2021 bo narejen Osnovni in razvojni koncept za vzpostavitev informacijskega centra, ki bo podpiral delovanje vzorčne kmetije in razvojno- raziskovalne enote. Poudarek bo na posredovanju primerov dobrih praks vzorčne

kmetije zainteresirani javnosti ter prenosu dobrih praks iz drugih okolij na narodnostno mešano območje. Definirane bodo ciljne vsebine, ciljne skupine, informacijski sistem, potrebi programi, oprema in kompetence izvajalcev. V sklopu aktivnosti št. 5 bo narejen načrt vzpostavitve razvojno-raziskovalne enote za sisteme krožnega gospodarstva na kmetijah.

Stroški dela - osebja):

Stroški dela se bodo obračunavali od podpisa pogodbe z MGKP. Stroški osebja se izračunajo na osnovi metode financiranja po pavšalni stopnji 3% od neposrednih stroškov.

Materialni in posredni stroški:

Stroški se izračunajo na osnovi metode financiranja po pavšalni stopnji 25 % upravičenih stroškov dela.

7.3.2.Dinamika in viri financiranja

Načrtovane pravice porabe za proračunsko leto 2021 znašajo 1.400.000,00 evra. Planirana proračunska sredstva za izplačila v letih 2022, 2023, 2024 in 2025 skupaj znašajo 6.6 mio. MKGP bo prevzelo obveznosti v skladu z zakonodajo in vsakokratnim veljavnim proračunom. V primeru, da sredstva v vsakokratnem državnem proračunu ne bodo razpoložljiva, mora biti predložena sprememba programa in sklenjen aneks k pogodbi o financiranju.

Finančni načrt: Programa SPODBUJANJA GOSPODARSKE OSNOVE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI 2021–2024					
Ukrep: 4. -SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU.« (2021-2024 v evrih)					
Pod ukrep: 4.1.- Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije«					
Ukrepi »Programa«	2021	2022	2023	2024	SKUPAJ VREDNOST PO POSAMEZNIH UKREPIH/PO DUKREPIH
Ukrep 4 – pod ukrep 4.1. Skupaj:	1.200.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	5.700.000
1.Nakup kmetijskih zemljišč	500.000,00	160.000,00	40.000,00	-	700.000,00
2.Nakup objektov in pomožnih objektov	650.000,00	350.000,00	200.000,00	*(600.000,00) denarni tok v letu 2025	1.200.000,00
3.Izgradnja prometne, komunalne in energetske infrastrukture	-	400.000,00	500.000,00	500.000,00	1.400.000,00
4. Vzdrževalna dela na objektih in zemljiščih	-	200.000,00	100.000,00	50.000,00	350.000,00
5. Nabava zunanje in notranje opreme	-	91.750,00	321.750,00	781.750,00	1.195.250,00
4. Stroški opremljanja prostorov	-	100.000,00	100.000,00	50.000,00	250.000,00
5. Vzpostavitev informacijskega centra in razvojno raziskovalne enote	11.000,00	80.000,00	120.000,00	50.000,00	261.000,00
6. Stroški priprave dokumentacije	30.000,00	50.000,00	50.000,00	-	130.000,00
7.Stroški dela (3% neposrednih stroškov)	6.000,00 *(36.000,00)	55.000,00	55.000,00	55.000,00	171.000,00

8. Materialni in posredni stroški (25% stroškov dela)	3.000,00 *(9.000,00)	13.250,00	13.250,00	13.250,00	42.750,00
*Ocena davčnih obveznosti (upoštevani 22% DDV brez točke 1. in 7.)-ni upravičen strošek!	152.680,00	304.700,00	309.100,00	317.900,00	
Projekcija dinamike financiranja v tekočem letu					
I. kvartal	-	-	184.000,00	158.000,00	*600.000,00 (leto 2025)
II. kvartal	-	460.000,00	355.000,00	796.000,00	
III. kvartal	-	780.000,00	850.000,00	508.000,00	
IV. kvartal	1.200.000,00	260.000,00	134.000,00	38.000,00	

*Opomba: Manj porabljenih sredstev v letu 2021 se prenesejo enakomerno v leta 2022, 2023 in 2024
Pri davčnih obveznostih smo predvideli 22% DDV za vse zneske razen za točki 1 in 7

7.4. Varstvo okolja

Vzorčna kmetija s svojimi dejavnostmi ne bo posebej obremenjevala okolja. Njen namen je ta, da s svojim ravnanjem demonstrira javnosti, kako je potrebno izvajati kmetijske dejavnosti z minimalnimi vplivi na okolje. Na vzorčnih nasadih bo preizkušala različne metode ekološke pridelave ter z rezultati seznanjala javnost. Ravnanje z odpadki bo vključeno v sistem krožnega gospodarjenja na kmetiji.

Največjo obremenitev okolja bodo predstavljali turistični obiskovalci vzorčne kmetije ter komunalni odpadki in hrup, ki jih bodo ti povzročali. S preureditvijo prometnic in izgradnjo parkirišč bomo te vplive minimalizirali. Vzorčna kmetija bo nabavljala izključno energetske učinkovite, varčne in okolju prijazne opreme.

7.5.Kadri in organizacija

Število zaposlenih in načrt zaposlovanja:

Delovno mesto – kompetence:	Strošek dela-letno (evrov)	2021	2022	2023	2024
Vodenje in administracija:					
Vodja programa	35.000		1	1	1
Strokovni sodelavec	15.000	-	1	1	1
Tehnologija, kakovost, razvoj:					
Projektni vodja	30.000	-	1	2	2
				-	-
Vzdrževanje, logistika:					
Vodja logistike	25.000	-	1	1	1
Izvajalci dodelave in logistike	12.000	-	-	1	2
Skupaj kmetija :		-	4	6	7

Opomba:

Del potrebnih sredstev za plače zaposlenih se bo pridobil s prijavi na razpise.

7.6.Pričakovana stopnja izrabe zmogljivosti

Načrtovane vsebine:

Vrsta prireditve:	Nosilec:	Intenziteta
Vzorčni nasadi špargljev	Vzorčna kmetija	5 hektarjev
Vzorčni nasadi namiznega grozdja	Vzorčna kmetija	3 hektarji
Predstavitev primerov dobrih praks	Razvojna enota	4X letno
Študijski obiski in delovna praksa	Razvojna enota	sezonsko
Šola pridelave špargljev	Kmetijski pospeševalci	2X letno
Šola pridelave namiznega grozdja	Kmetijski pospeševalci	2X letno
Vzorčni rastlinjaki	Vzorčna kmetija	500m2
Aktivacija kmetijskih zemljišč	Vzorčna kmetija	1hektar letno
Razvoj projektov krožnega gospodarjenja na kmetiji	Razvojna enota	2 projekta letno
Vzorčna čreda konjev	Vzorčna kmetija	25 konjev
Turistični obiski	Vzorčna kmetija	Sezonsko

Vir; PMSNS, 2021

8. Ocena upravičenosti projekta

Najpomembnejša naloga PMSNS je ohranitev in razvijanje pomurske madžarske skupnosti pri čemer je pomembna ohranitev poseljenosti narodnostno mešanega območja, ohranjanje tradicionalne podeželske kulturne krajine ter krepitev kmetijskih dejavnosti in gospodarskih potencialov narodnostno mešanega območja. Kmetijske dejavnosti so pomemben potencial za sobivanje različnih generacij, krožno gospodarstvo, družinsko podjetništvo, ohranjanje tradicije narodnostno mešanega območja in socialni korektor.

Investicija odraža skrb Vlade RS za spodbujanje gospodarskega razvoja in razvoj kmetijstva na narodnostno mešanem območju. PMSNS, kot nosilki projekta, bo omogočila aktivno spodbujanje razvoja kmetijstva, ohranjanje poseljenosti območja in razvoj kmetijskih dejavnosti z višjo dodano vrednostjo. Investicija bo omogočila povečanje pridelave špargljev, namiznega grozdja in razvoj dopolnilnih dejavnosti na osnovi konjeniške dejavnosti. Vzorčna kmetija bo skrbela za vzpostavitev in mrežno organiziranost manjših kmetijskih pridelovalcev na celotnem narodnostno mešanem območju. Tako imenovane "etno točke" na različnih lokacijah bodo razvijale tradicionalne, s kmetijstvom povezane dejavnosti kot so: čebelarstvo, žganjekuha, zdravilna zelišča in druge oblike manjših kmetijskih dejavnosti. Investicija bo omogočila vzpostavitev razvojno raziskovalne dejavnosti, ki posredno vplivala na razvoj kakovosti izdelkov, varstvo okolja ter uvajanje sodobnih sistemov krožnega gospodarjenja na manjših kmetijskih gospodarstvih. Brez izvedbe investicije bodo manjše kmetije, ki imajo pomembno vlogo za kakovost življenja na narodnostno mešanem območju, postopoma izginjale, kar bo okrepilo negativne demografske trende.

Na programskem območju deluje PMSNS, ki ne razpolaga s finančnimi sredstvi, katere bi lahko namenila za ustvarjanje gospodarske osnove dvojezičnega območja. Sredstva za investicijo in načrtovane aktivnosti se zagotavljajo s Programom spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024. V okviru tega programa je za vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije-ukrep 4« namenjenih 8.000.000,00 evrov (upoštevajoč 600.000,00 evrov prenosa izplačil v leto 2025, pa 7.400.000,00 evrov).

Glede na izkazan javni interes, pomembnost programa za madžarsko narodno skupnost ter zagotovljena sredstva s strani Vlade RS, je smiselno in upravičeno nadaljevati s projektom.